

Πρόλογος για την ελληνική έκδοση

Τρεις μεγάλες μουσικές παραδόσεις του αρχαίου κόσμου μοιράζονταν την κοινή φιλοσοφική πεποίθηση ότι η μουσική συνιστά μια μικρογραφία του σύμπαντος και έχει τη δύναμη να επηρεάζει το σώμα, το μυαλό και το πνεύμα των ανθρώπων. Από τις τρεις αυτές παραδόσεις, η μουσική της Κίνας διατηρήθηκε σχεδόν αναλλοίωτη τα τελευταία 2.000 χρόνια, η μουσική της Ινδίας αποτελεί ακόμα την αρχαιότερη σχολή μουσικού αυτοσχεδιασμού, αλλά ελάχιστα πράγματα γνωρίζουμε για το πώς ηχοούσε η μουσική της αρχαίας Ελλάδας. Τα μοναδικά της στοιχεία που έχουν επιβιώσει είναι οι μορφές του Απόλλωνα, του θεού της ιατρικής και της Μουσικής, και του ακόλουθού του, Ορφέα, που μπορούσε να συγκινήσει γη και ουρανό με το τραγούδι του καθώς και η φιλοσοφική παράδοση του Πυθαγόρα και του Πλάτωνα. Η αρχαία Ελλάδα, λοιπόν, ήταν αυτή που έβαλε τα θεμέλια της μουσικής θεραπείας, η οποία δύομιση χιλιάδες χρόνια αργότερα, στο πλαίσιο του δυτικού πολιτισμού, εξελίχθηκε σε επαγγελματικό κλάδο.

Οι Θεραπευτικές Δυνάμεις της Μουσικής αρχικά διδάχτηκαν ως μάθημα στο Κολλέγιο Hampshire, στο Amherst της Μασσαχουσέτης, όπου εργάστηκα από το 1979 ως το 1981 ως επισκέπτης καθηγητής στον Τομέα της Μουσικής. Αρχικός στόχος ήταν να χρησιμεύσει ως βοήθημα για τη διδασκαλία του μαθήματος, καθώς εκείνη την εποχή δεν υπήρχε άλλο σχετικό βιβλίο και η διαδικασία της συγγραφής του πρώτου χειρογράφου ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 1980 και ολοκληρώθηκε στην αρχική μορφή του την άνοιξη του 1981.

Τα σπέρματα του μαθήματος και του βιβλίου βλάστησαν δέκα χρόνια αργότερα, όταν ξεκίνησα τις σπουδές μου πάνω στη φωνητική μουσική της βόρειας Ινδίας στο Wesleyan College. Η μελέτη αυτής της μουσικής και της φιλοσοφίας της μου άνοιξε τον δρόμο για την εξερεύνηση άλλων πολιτισμών, με επίκεντρο την επίδραση της μουσικής στις κοινωνίες και στα άτομα. Όμως, αυτό που μου έδωσε την ώθηση να ξεκινήσω την αναζήτηση της αληθινής φύσης της μουσικής και του σκοπού της, στην οποία αφιέρωσα τη ζωή μου, ήταν μια φράση του αείμνηστου Pandit Pran Nath, ο οποίος σε κάποιο μάθημα δήλωσε ότι «αν ήταν δυνατόν να κουρδιστεί τέλεια αυτός ο ταμπούρας, θα εξαφανιζόταν». Στο πλαίσιο αυτής της έρευνας, σύντομα ξεκίνησα μια σειρά μαθημάτων με θέμα: Μουσική και Μυστικισμός, Μουσική και Παγκόσμιος Πολιτισμός, η Μουσική ως Κοινωνική Δραστηριότητα και τις Παραδόσεις των Ιερών Ασμάτων -όλα αυτά με σκοπό να προετοιμάσω το πρώτο, όπως πιστεύω, κολεγιακού επιπέδου μάθημα αφιερωμένο στο τεράστιο ζήτημα της ιστορίας, θεωρίας και πρακτικής της μουσικής σε σχέση με τη θεραπεία, που διδάχτηκε στις ΗΠΑ.

Οι μελέτες μου με οδήγησαν στις αρχαίες εσωτερικές παραδόσεις της Αιγύπτου, της Ιουδαίας, της

Κίνας, της Περσίας, της Ινδίας, της Ελλάδας, του Θιβέτ, της Ινδονησίας, της Ιαπωνίας, της Ευρώπης και του σαμανισμού, στην επιστήμη της ακουστικής, της ανθρωπολογίας, της κοινωνιολογίας, της φυσικής και των φιλοσοφιών του βουδισμού, του Ινδουισμού, του Χριστιανισμού, του Σουφισμού, του Ταϊσμού, της Θεοσοφίας και άλλων λιγότερο «αποδεκτών», «ανορθόδοξων» πηγών όπως τα βιβλία των Alice Bailey, Jane Roberts, Edgar Cayce και Rudolf Steiner.

Στη διάρκεια της δεκάχρονης αυτής έρευνας και των πρώτων χρόνων της συγγραφής του χειρογράφου, τα μοναδικά βιβλία που κυκλοφορούσαν με αποκλειστικό θέμα τη σχέση μουσικής και θεραπείας πέρα από αυτά που αφορούσαν την παραδοσιακή μορφή της μουσικοθεραπείας, ήταν της Corinne Heline (*Color and Music in the New Age*), της Helen Bonny (*Music and Your Mind*) και το πρώτο βιβλίο του Steven Halpern (*Tuning the Body*). Δύο ακόμα πολύτιμες πηγές μου υπήρξαν το προ πολλού εξαντλημένο *Music and Medicine* (1948) -μια πολυ-πολιτισμική συλλογή επιστημονικών μελετών- και το *Music: Its Occult Basis and Healing Value* -δοκίμια βασισμένα στο έργο του Rudolf Steiner. Την εποχή εκείνη δεν είχα γνωρίσει ακόμα το έργο του Alfred Tomatis.

Ενώ πλησίαζα στην ολοκλήρωση του χειρογράφου, έκαναν την εμφάνισή τους δύο σημαντικά βιβλία, το *Through Music to the Self* του Peter Hamel και το *The Magic of Tone and the Art of Music* του Dane Rudhyar, αρκετά έγκαιρα ώστε να τα προσθέσω στη βιβλιογραφία μου, αλλά πολύ αργά για να επηρεάσουν το κείμενο.

Οι Θεραπευτικές Δυνάμεις της Μουσικής, «η πρώτη διαπολιτισμική μελέτη της φιλοσοφίας και της μεθοδολογίας της χρήσης του ήχου και της μουσικής για θεραπευτικούς σκοπούς που γράφτηκε στην αγγλική γλώσσα», εκδόθηκαν τελικά από τον οίκο Amity House Books, τον Ιανουάριο του 1988 και επανεκδόθηκαν από τον οίκο Element Books το 1991. Εκείνη την εποχή, το ενδιαφέρον για την μουσική και την θεραπεία είχε εξελικτεί πλέον σε διεθνές κίνημα, ενώ παράλληλα είχε δημιουργηθεί ένα εντελώς νέο είδος μουσικής, με το όνομα New Age και είχαν αρχίσει να εμφανίζονται πολλά σχετικά βιβλία και περιοδικά.

Από το 1981 και μετέπειτα, πολλές από τις προβλέψεις του βιβλίου επαληθεύτηκαν. Η παραδοσιακή μουσικοθεραπεία υιοθέτησε πολλές από τις ιδέες του, οι γιατροί αντιμετωπίζουν πλέον θετικά τις δυνατότητες της μουσικής ως μέρος της θεραπευτικής διαδικασίας και πολλά θεραπευτικά ιδρύματα αξιοποιούν τις θεραπευτικές της ιδιότητες.

Με την ελληνική έκδοση του βιβλίου μου, ολοκληρώνεται ένας κύκλος, καθώς οι αρχές εκείνες που υπήρξαν τα θεμέλια της δυτικής μουσικής παράδοσης επιστρέφουν στους Έλληνες. Θεωρώ πραγματικά τιμή του το γεγονός ότι το βιβλίο μου είναι πλέον στη διάθεση των απογόνων του λαού στον οποίο οφείλουμε την επιστήμη της ακουστικής, το σύστημα της μουσικής θεωρίας και τις αρχές της εφαρμογής της μουσικής ως θεραπευτικού μέσου.

Randall McClellan
20/1/98